

CUMHURİYET HUKUKİ YERİ
TARİHİ 17.12.2015
SAYI 356

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İbadethaneler Kanunu Teklifimiz gerekçesi ile birlikte ilişikte sunulmuştur.

Saygılarımızla arz ederiz. 07/12/2015

Ali ÖZCAN
İST. MV.

MURAT BAKAN
İZMİR MV.

MURAT BAKAN
İZMİR MV.

MURAT BAKAN
İZMİR MV.

MURAT BAKAN
İZMİR MV.

MURAT BAKAN
İZMİR MV.

MURAT BAKAN
İZMİR MV.

MURAT BAKAN
İZMİR MV.

MURAT BAKAN
İZMİR MV.

MURAT BAKAN
İZMİR MV.

MURAT BAKAN
İZMİR MV.

MURAT BAKAN
İZMİR MV.

MURAT BAKAN
İZMİR MV.

MURAT BAKAN
İZMİR MV.

Engin Altay
İstanbul Milletvekili
CHP Grup Başkanvekili

Levent Gök
Ankara Milletvekili
CHP Grup Başkanvekili

Özgür Özel
Manisa Milletvekili
CHP Grup Başkanvekili

Zeynel Emre
İstanbul MV.

Turan Kaya
ANK. MV.

Hüseyin YILMAZ
ANK. MV.
Ali Haydar HAKVERDİ
Ankara

Selma Doğan
İstanbul MV.

Aylin Nazlıoğlu
ANK. MV.

MURAT BAKAN

İZMİR MV.

Ömer Fethi Görür
Niğde MV.

Ertan Doğan Terkenen

Masden

Kamil Okyay Sındır
Bazır

Ahmet AKIN
Balıkesir MV.

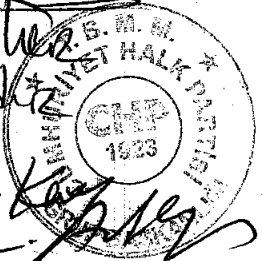
Didem Engin
İstanbul MV.

Senal Sarhan (Ankara)

Mehmet ÇETİNKAYA
Balıkesir

Gaure Akcup İperdi
İST.

Ali Haydar HAKVERDİ
ANK.

TBMM BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon	İnsan Haklarını İnceleme - Adalet - Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor			
Esas Komisyon	İkipleri			
Tarih:	20 Ocak 2016	E.No:	2/512	
Ysm.Uzm.	Bşk.Yrd.	Başkan	Gn.Sek.Yrd.	Gen.Sek.
alt	K	No	AP.	KUM.
TBMM BAŞKANI	İK			

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ
17 Aralık 2015
Numara:

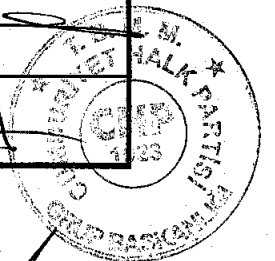
TBMM GENEL YÜRÜK
17 Aralık 2015
No: 11811

Adı Soyadı	Seçim Bölgesi	İmza
TEKİN BİNGÖL	ANKARA	Tekin Bingöl
Burcu Katesal	Ağırkardeş	Burcu
ÖZCAN YALÇIN	ANKARA	Özcan Yalçın
Mahmut Tanal	İST	Mahmut Tanal
Abdülkerem	İstanbul	Abdülkerem
Umut Emirhan	Zonguldak	Umut Emirhan
Faruk Türedi	Bilecik	Faruk Türedi
Tufan Köse	Çorum	Tufan Köse
Haydar Akar	Lozani	Haydar Akar
Kadir Durmaz	Tokat	K Durmaz
Sergün Pamuklu	İst.	Sergün Pamuklu
Zülfiye Tümer	Adana	Zülfiye Tümer
Melike Başoğlu	Denizli	Melike Başoğlu
Mustafa Tuncer	Ankara	Mustafa Tuncer
Arta Sertel	izmir	Arta Sertel
İbrahim Çoban	Adana	İbrahim Çoban
Derim Kalk	Antalya	Derim Kalk
Nurhan Altınbaş	Bursa	Nurhan Altınbaş
Ökan GAYRANCIÖZ	Edirne	Ökan GAYRANCIÖZ
SİBEL ÖZDEMİR	İstanbul	SİBEL ÖZDEMİR

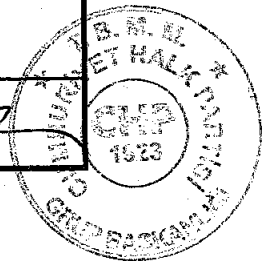
Aytaç Ateş
Muhammed Akbulut

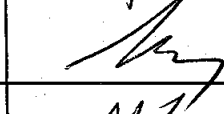
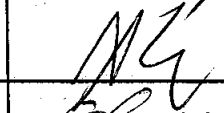
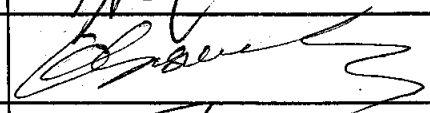
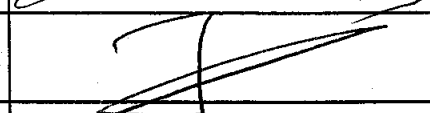
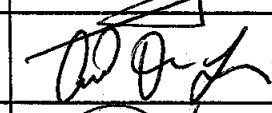
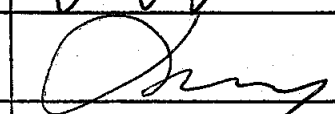
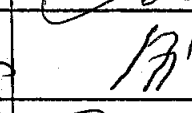
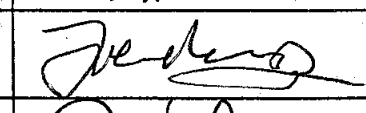
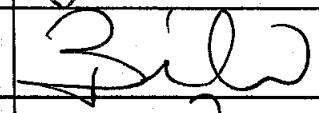
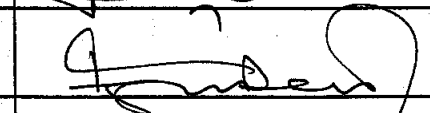
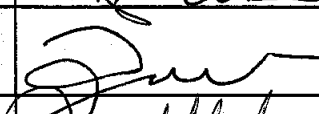

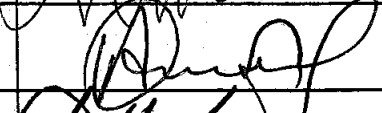
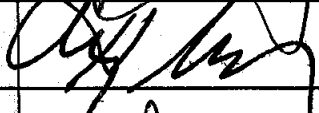
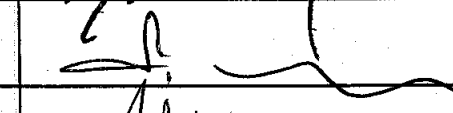
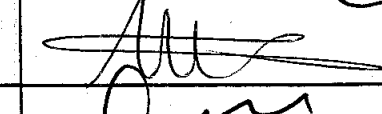
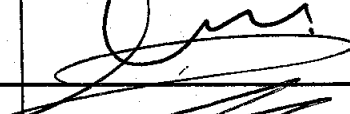
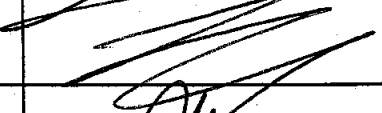

Mersin
Çarşamba

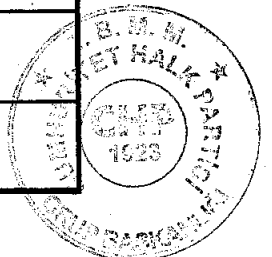
Özgür Süleyman
Beşiktaş

Adı Soyadı	Seçim Bölgesi	İmza
Dr. Nusret Alçak	İstanbul	
Ali Yiğit	İzmir	
Hüseyin Yıldız	Antalya	
Mevlüt Duda	Hatay	
Tur YILDIRAN	Manisa	
Onursal ADIGÜZEL	İstanbul	
BARIS KARADENİZ	SİNOP	
Lehson Tarhan	Kocaeli	
Osun KAAN SAUCI	İstanbul	
Çağrı YÜCEER	Denizli	
Utku Cahinok	Erzurum	
Gülşay Yeşil	İstanbul	
M. Hüseyin Bozkurt	Konya	
Selin Saygı Bire	İzmir	
Kemal Zeybek	Samsun	
Mehmet BÖKDAR	G. Antep	
Getin Osman Budak	Antalya	
A. Tuncay Özlen	İzmir	
Akin Üstündağ	MUGLA	
Nurettin Demirel	Muşla	
Nihat Yemil	Ankara	

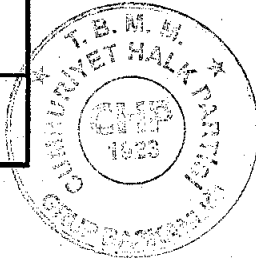

Adı Soyadı	Seçim Bölgesi	İmza
Mustafa Ali Bulay	İzmir	
Ömer SEHER ALPAN	Muğla	
Nyhat Kızıldağ	İST	
Orhan SARIBAZ	Bursa	
Uğur Beyzade	Akhisar	
Cemal Okan TÜRKEL	Eskişehir	
Seyit DURUN	ORDU	
Abif EKİCİ	Gaziantep	
Yakup AKKAYA	İstanbul	
Bilgin Demirel	İstanbul	
Karim Arslan	Düzce	
Caayge ASLUCU	Eskişehir	
Namık Hançer	Balıkesir	
Ayhan Uslupehliler	Antalya	
Haluk PEKŞEN	Erzurum	
Derarhan KARAR	Taşova	
Hilmi YARAYICI	Hatay	
Serkan TOPAL	Hatay	
Sıral ERTEN	Hatay	
Mehmet ÇİÇEK	Karabük	

356... Sayılı Kanun Teklifinin İmza Çizelgesi

Adı Soyadı	Seçim Bölgesi	İmza
JAFAR PAZELİ	İSTANBUL	Jafar Pazelî
BARLA YALÇIN	İSTANBUL	Barla Yalçın
MALUM NURETTİN	MANİSA	Malum Nurettin
Muhammed İNCE	YALOVA	Muhammed İnce
Lale Karabıyık	BURSA	Lale Karabıyık
Zehra Temizel	İZMİR	Zehra Temizel
Bilal Yener Bektaşoğlu	GÖZTEPE	Bilal Yener Bektaşoğlu
Ceyhan İREİL	BURSA	Ceyhan İreil
Fatma Kapan Hüseyin	KOCAELİ	Fatma Kapan Hüseyin
Erol Aygün	BURSA	Erol Aygün
Zeynep ALTIOK	İZMİR	Zeynep Altıok
MEDDAH KAMUKUĞLU	MEDİSİN	Meddah Kamukoğlu
HAMUR KOCU	ANKARA	Hamur Kocu
Bülent ÖZ	GARALBAK	Bülent Öz
İrfan BAKIR	URFA	İrfan Bakır
M. Akif Hamacı	İSTANBUL	M. Akif Hamacı

GENEL GEREKÇE

Anayasa'nın 10 ncu maddesinde "Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetmeksizin kanun önünde eşittir" hükümlerine yer verilerek yurttaşların kanunlar önünde hiçbir ayırım yapılmaksızın eşit olduğunu açık bir şekilde ortaya konulmuştur. Maddeyle kişilerin inanç ve ibadet özgürlükleri anayasal güvence altına alınmıştır. Anayasa'nın 24 ncü maddesinde de "Herkes vicdan, dini inanç ve kanaat hürriyetine sahiptir ve ibadet, dini ayin ve törenler serbesttir" denilerek her türlü inancın özgürce yaşanması anayasal güvenceye kavuşturulmuştur.

Laik, demokratik hukuk devletinde en temel kural devletin bütün inançlara eşit uzaklıkta olması; inançlar arasında ayrımcılık yapmamasıdır. Ancak ülkemizde bütün vatandaşlardan toplanan kamu kaynakları, ayrımcılık yapılarak sadece belirli bir mezhebe mensup vatandaşlarımız için kullanılmakta, diğerleri AİHM kararına rağmen, yok sayılmaktadır.

Oysa ülkemizde birlik ve beraberliğin, dinler ve mezhepler arasında kardeşliğin sağlanması; devletin kendini vergilerle finanse eden bütün inançlara mensup vatandaşlarına aynı uzaklıkta olması ve ayrımcılık yapılmaksızın eşit hizmet sunmasına bağlıdır.

Laik ve demokratik bir devlette nerenin ibadethane olduğuna siyasal iktidar sahipleri karar veremez. İnanç merkezleri ve ibadethaneleri inananları var eder ve yaşatır. Buna ancak o inanç kimliğine sahip insanlar karar verebilir. Nitekim Diyanet İşleri Başkanlığımız da 2013 yılında Hükümete sunduğu Raporda "**İbadethane tanımını ne devlet ne de Diyanet yapabilir. Hangi inançtan olursa olsun, kişiler ibadetlerini nerede yapıyorsa oraya ibadethane denilebilir. Aleviler Cemevlerini ibadethane olarak tanımlıyorsa, karşı çıkmanın gereği yok**" şeklinde çok olumlu bir yaklaşım sergilemiştir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin 2 Aralık 2014 tarihinde oybirliği ile verdiği kararla, Türk hukukunun sadece tanınmış dinlerin ibadethanelerinin elektrik faturasını üstlenip Cemevlerini bu statüden yoksun bırakmasının "**din temelinde farklı uygulama**" anlamı taşıdığını not ederek, inananları tarafından Cemevlerinin ibadethane kabul edildiğini belirtti ve Türkiye'nin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin "**ayrımcılığı**" yasaklayan

14'üncü maddesi ile "inanç özgürlüğünü" güvence altına alan 9'uncu maddesini ihlal ettiğine karar verdi.

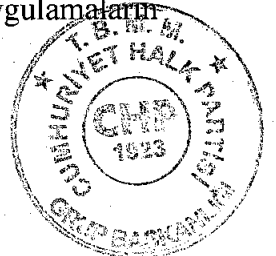
Anayasamızın 90'ıncı maddesine göre, iç hukukumuzun bir parçası olan Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne karşı Anayasa'ya aykırılık iddiasıyla Anayasa Mahkemesine iptal davası açılmadığı gibi AİHM kararları da Türkiye açısından bağlayıcıdır.

Bu bağlamda, Cemevlerinin ibadethane/mabet olduğu AİHM kararıyla tescillendiğinden, Belediyelerin Cemevleri için arsa tahsis etmesi, yapım, bakım ve onarımını üstlenmesi ve bedelsiz veya düşük bedelle içme veya kullanma suyu vermelerinde hukuksal herhangi bir engel bulunmadığı gibi bunları yerine getirmek belediyelerin yasal görevlerindedir. Maalesef Hükümet AİHM'nin kararına rağmen iç hukukumuzda gerekli düzenlemeyi yaparak sorunu tamamen ortadan kaldırmaktan kaçınmaktadır.

Buna rağmen yukarıda açıklanan yasal dayanaklar esas alınarak bazı belediyelerimiz Cemevlerinin ibadethane sayılması; cami, kilise ve sinagoglar gibi belediye hizmetlerinden ücretsiz veya indirimli yararlanması yönünde meclis kararları almaya başlamışlardır. Ancak bu tür girişimlerin sınırlı kalması bazı bölgelerde Alevi vatandaşlarımızın inanç özgürlüğü ve gerekli belediye hizmetlerinden yararlanırken başka yerlerde yararlanamaması sonucunu doğurmaktadır.

Ancak yukarıda açıkça belirtildiği üzere AİHM'nin Kararı kapsamında Cemevlerinin Anayasanın 90 ncı maddesine göre ibadethane sayılması zorunluluktur. Bu zorunluluğa rağmen uygulamada Hükümet başta olmak üzere merkezi ve bazı yerel yönetimler Alevi vatandaşlarımızdan aldıkları vergileri başka mezhebe mensup vatandaşlarımıza yönelik hizmetlerin finansmanında kullanırken Cemevlerine karşı tavır takınmaları Anayasaya aykırı olarak toplumsal uzlaşmamıza zarar verecek şekilde inançlar arasında ayrımcılık yaratmaktadır. Bu gerçek, 2015 Avrupa Birliği İlerleme Raporu'nda da kaydedilerek, AİHM'nin Kararına rağmen Cemevlerinin ibadet yeri olarak resmen tanınması konusunda gerekli düzenlemelerin yapılmaması eleştirilmiştir.

Bu Kanunlar; yukarıda açıklanan sorunların giderilmesi ve Cemevlerinin de AİHM Kararı ile tescillendiği üzere yasal olarak ibadethane sayılması ve diğer ibadet yerleri gibi kamu hizmetlerinden hiçbir ayırım yapılmaksızın eşit olarak yararlandırılmaları ve böylece Alevi vatandaşlarımızın inanç ve ibadet özgürlükleri konusunda yaşanan ayrımcı uygulamaların kaldırılması amaçlanmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Maddede Kanunun amacı ülkemizde ibadethane olarak kabul edilecek ibadet yerleri ile bunlara kamu idarelerince sağlanacak yardım ve faydaların yapılma esaslarının belirli standartlara kavuşturularak inançlar arasındaki ayrımcılığın kaldırılması olarak tanımlanmıştır.

MADDE 2- Maddede Kanun ülkemiz sınırları içinde ve ülkemiz sınırları dışında olmakla birlikte yurtdışında yaşayan vatandaşlarımızca açılan ibadethaneler ile bunlara Devlet tarafından sağlanacak yardımları kapsadığı hüküm altına alınmıştır.

MADDE 3- Maddede Kanunun Anayasamızın 24 ve 90 ncı maddelerine dayanılarak çıkarıldığı belirtilmiştir.

MADDE 4- Maddede ibadethane olarak kabul edilecek yerler belirlenmektedir. Bu çerçevede cami, sinagog(havra), kilise ve cemevlerinin ibadethane sayılacakları hüküm altına alınmaktadır.

MADDE 5- Maddede kamu kurum ve kuruluşları ibadetler arasında ayırım yapamayacakları; ibadethanelerin yasalarla sağlanan her türlü hizmet, yardım ve faydalardan eşit olarak faydalandırılacakları; kamu idarelerinin üst yöneticilerinin de bu hususların uygulanmasını sağlamak üzere gerekli tedbirleri almakla görevli oldukları hüküm altına alınmaktadır.

Ayrıca maddenin ikinci fıkrasında ibadethaneler arasında farklı uygulama yapılamaması ilkesine aykırı davranan kamu idarelerinin yönetici ve sorumlularının Türk Ceza Kanununun görevin kötüye kullanılmasına ilişkin hükümleri uyarınca cezalandırılacakları hüküm altına alınarak ibadethaneler arasında ayırım yapılmasının önlenmesi etkin yaptırıma bağlanmıştır.

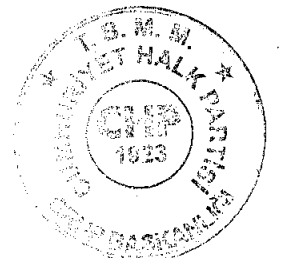
MADDE 6- Maddenin birinci fıkrasında kamu kurum ve kuruluşları hazırlayacakları yasal düzenleme, plan, işlem, yardım, hizmet ve benzeri çalışmalarında ibadethaneler arasında farklı uygulamaya neden olabilecek hiçbir işlem tesis edemeyecekleri,

İkinci fıkrasında bazı ibadethanelerin sayı olarak fazla olmasından kaynaklanan fazla hizmet, yardım ve faydaların farklı uygulama sayılmayacağı,

Üçüncü fıkrasında kamu kurum ve kuruluşlarının yöneticileri birinci fıkraya göre ibadethanelere sağlanacak her türlü fayda ve hizmetlerin farklı uygulamaya neden olmayacak şekilde yürütülmesinin gözetilmesinden sorumlu olacakları hüküm altına alınmıştır.

MADDE 7- Yürürlük maddesidir.

MADDE 8- Yürütme maddesidir.

İBADETHANELER KANUNU TEKLİFİ

Amaç

MADDE 1- (1)Bu Kanunun amacı ülkemizde ibadethane olarak kabul edilecek ibadet yerleri ile bunlara kamu kurum ve kuruluşlarınca sağlanacak yardım ve faydaların yapılma esaslarının belirli standartlara kavuşturularak inançlar ve ibadet yerleri arasındaki ayrımcılığın kaldırılmasıdır.

Kapsam

MADDE 2- (1)Bu Kanun ülkemiz sınırları içinde ve ülkemiz sınırları dışında olmakla birlikte yurtdışında yaşayan vatandaşlarımızca açılan ve kullanılan ibadethaneler ile bunlara Devlet tarafından sağlanacak yardımları kapsamaktadır.

Dayanak

MADDE 3- (1)Bu Kanun Anayasamızın 24 ve 90 ncı maddelerine dayanılarak çıkarılmıştır.

İbadethane yeri

MADDE 4- (1)Bu Kanunun uygulanmasında cami, sinagog(havra), kilise, mescit ve cemevleri ibadethane yeri sayılır.

Farklı uygulama yapılamaması ilkesi

MADDE 5- (1)Kamu kurum ve kuruluşları ibadethaneler arasında ayırım yapamaz. İbadethaneler yasalarla sağlanan her türlü hizmet, yardım ve faydalardan eşit olarak faydalandırılır. Kamu idarelerinin üst yöneticileri ibadethanelere farklı uygulama yapılamaması hususunda gerekli tedbirleri alırlar.

(2)İbadethaneler arasında farklı uygulama yapılamaması ilkesine aykırı davranan kamu idarelerinin yönetici ve sorumluları Türk Ceza Kanununun görevin kötüye kullanılmasına ilişkin hükümleri uyarınca cezalandırılır.

Farklı uygulamaların önlenmesi

MADDE 6- (1) Kamu kurum ve kuruluşları hazırlayacakları yasal düzenleme, plan, işlem, yardım, hizmet ve benzeri çalışmalarında ibadethaneler arasında farklı uygulamaya neden olabilecek hiçbir işlem tesis edemezler.

(2) Bazı ibadethanelerin sayı olarak fazla olmasından kaynaklanan fazla hizmet, yardım ve fayda farklı uygulama sayılmaz.

(3) Kamu kurum ve kuruluşlarının yöneticileri birinci fıkraya göre ibadethanelere sağlanacak her türlü fayda ve hizmetlerin farklı uygulamaya neden olmayacak şekilde yürütülmesinin gözetilmesinden sorumludur.

Yürürlük

MADDE 7- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 8- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

